

Võrdluskriteeriumite maatriks

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering ja selle elluviimisega kaasnevate mõjude hindamise lisa nr 1

Kriteerium	Kriteeriumi kirjeldus Kõikide kriteeriumide kvantitatiivsele kirjeldamisele järgneb alati kvalitatiivne ehk sisuline hindamine tavapärase planeerimisprotsessi ja mõjude hindamise osana.	Põhjendus (Miks?)	Selgitus/Metoodika (Kuidas?)	Andmete kättesaadavus	Uuringute/analüüside vajadus
SOTSIAALSED KRITEERIUMID					
Elanikkonna tihedus	Eelistatud on trassikoridorid, mis mõjutavad väikseimat hulka inimesi.	Mida suurem on asustustihedus, seda rohkemaid inimesi trassikoridor mõjutab (eeldatavalt negatiivselt).	GIS-analüüs; ülevaade esitatakse kaardiruudustiku põhjal. Lisaks käsitletakse kirjeldavas osas asustuse üldist tihedust asustusüksuste kaupa, samuti elanikkonna senist dünaamikat, prognoosimaks, kas mõjutatute hulk ajas pigem suureneb või väheneb.	Rahvastikuregister, ESA, Maa-amet	Osa sotsiaalkultuurilisest uuringust
Tiheasustusala	Eelistatud on trassikoridorid, mis läbib tiheasustusala võimalikult vähe.	Tiheasustusala läbimine võib eeldatavalt negatiivselt mõjutada inimeste suhtelist heaolu.	Tiheasustusala ei ole vaid see piirkond, mis on "tiheasustusalana" määratud üldplaneeringus, vaid ka näiteks kompaktsed alad hajaasustusalal (ÜP-des kasutatakse erinevaid termineid). GIS-analüüs; hinnang antakse (kilo)meetrites lähimast tiheasustusalast, vajaduse korral mitmest tiheasustusalast.	Omaavalitsuse üldplaneeringud	
Elamuala	Eelistatud on trassikoridorid, mis läbivad võimalikult vähe olemasolevaid elamualasid.	Elamumaa läbimine ühelt poolt muudab tehnilist lahendust tulenevalt võimalikest nurgapostide vajadusest keerulisemaks ja ka kallimaks ning teiselt poolt võib eeldatavalt negatiivselt mõjutada inimeste suhtelist heaolu.	GIS-analüüs; hinnang antakse absoluutarvuna (mitu elamuala trass läbib)	Maa-amet, üldplaneeringud	
Elu- ja ühiskondlike hoonete puhvritesse sekkumine	Eelistatud on trassikoridorid, mis läbivad võimalikult vähe elu- ja ühiskondlike hoonete puhverala. Puhverala suuruseks on 100 m.	Mida kaugemale jäävad trassikoridorist elu- ja ühiskondlikud hooned, seda väiksem on sotsiaalne mõju.	GIS-analüüs; hinnang esitatakse absoluutarvuna (mitme puhveralaga riive/puutumus eksisteerib).	Maa-amet	
Sotsiaalne taristu	Eelistatud on trassikoridorid, mis jäävad sotsiaalsest taristust võimalikult kaugemale.	Avalike objektide (lasteaiad, koolid, huvikoolid, raamatukogud jne) läheduses paiknemine võib nõuda erilahendusi ning kuna objekte külastavad inimesed sagedasti, võib elektriliin nende heaolu mõjutada (visuaalne häiring, harjumuspärase keskkonna muutumine jms).	GIS-analüüs; hinnang antakse (kilo)meetrites lähimast objektist. Hinnatakse ka objekti kasutatavust, kui tekib vajadus objektide omavahel võrrelda.	KOV-ide kodulehed, kohtumised KOV-idega, Maa-amet (huvipunktid), üldplaneeringute olemasolevate olukordade ülevaated, EHIS (koolid-lasteaiad), Spordiregister	
Turismiobjektide ja puhkealade, sh ranna-alade ning KAH-metsade paiknemine	Eelistatud on trassikoridorid, mis jäävad objektidest võimalikult kaugemale.	Võimalik visuaalne häiring - kui turismiobjektilt või puhkealalt on mastid ja liinid näha, võib see mõjutada objekti külastatavust	GIS-analüüs; eksperthinnang; hinnang antakse (kilo)meetrites lähimatest objektidest ja/või hinnatakse ala terviklikkust. Oluline on nii kvantitatiivne (kui lähedalt mitme alaga puutumus) kui kvalitatiivne hinnang (kui oluline objekt on). Hinnatakse ka objekti kasutatavust, kui tekib vajadus objektide/alasid omavahel võrrelda.	Veebiotsing, Maa-amet (huvipunktid), KAH-metsade info üldplaneeringutes, kohtumised KOV-idega	

Võrdluskrriteeriumite maatriks

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering ja selle elluviimisega kaasnevate mõjude hindamise lisa nr 1

Kriteerium	Kriteeriumi kirjeldus Kõikide kriteeriumide kvantitatiivsele kirjeldamisele järgneb alati kvalitatiivne ehk sisuline hindamine tavapärase planeerimisprotsessi ja mõjude hindamise osana.	Põhjendus (Miks?)	Selgitus/Metoodika (Kuidas?)	Andmete kättesaadavus	Uuringute/analüüside vajadus
KULTUURI L I S E D K R I T E E R I U M I D					
Väärtuslik maastik, ilusad vaated	Eelistatud on trassikoridor, mille kattuvus väärtuslike maastikega on võimalikult vähenenud.	Väärtusliku maastiku läbimine üheltpoolt muudab tehnilist lahendust tänu võimalikule nurgapostide vajadusele keerulisemaks ning teiselt poolt põhjustab võimalikke riske inimeste heaolule. Väärtuslikud maastikud on alad, mis on maakonna- ja üldplaneeringute kui õigusaktide kohaselt kaitstavad.	GIS-analüüs, eksperthinnang. Väärtusliku maastiku puhul antakse kvantitatiivne ja kvalitatiivne hinnang. Kvantitatiivselt esitatakse ülevaade, kui palju väärtuslikku maastikku jääb trassikoridori mõjualasse; lisaks hinnatakse maastikute kaupa, kuidas elektriliini rajamine võib konkreetset maastikku mõjutada.	KOV-ide üldplaneeringud	Osa sotsiaalkultuurilisest uuringust
Pärandkultuuri objektid	Eelistatud on väiksem kattuvus.	Kultuuripärand on esiteks füüsiline barjäär elektriliini ehitamiseks ning teiseks on tegemist väärtustega, mis on maakonna- ja üldplaneeringute kui õigusaktide kohaselt kaitstavad.	GIS-analüüs, eksperthinnang. Ekspert hinnatakse kvalitatiivselt ehk hinnatakse trassialternatiivide koridorides objektide kaupa, kas ja kuidas võib elektriliini rajamine objekti mõjutada.	EELIS	
Allveearheoloogiliselt olulised objektid	Eelistatud on väiksem kattuvus.	Allveearheoloogiliselt olulised objektid on Muinsuskaitseadusest tulenevalt kaitse all ning sellest tulenevalt kehtivad nende piiranguvõrdnetes kitsendused, mis muudavad veekaabli rajamise tehniliselt keeruliseks.	GIS-analüüs, eksperthinnang. Mõju veealustele mälestistele on võimalik hinnata pärast reaalse trassialternatiivide visandamist. Trasside visandamisel arvestatakse teadaolevate laevavrakkide asukohtadega. Esmase analüüsi alusel määratakse ka välitööde vajadus.	Saare Wind Energy arheoloogiline uuring; eraldi eksperthinnang/uuring	Allveearheoloogiline uuring (välitööde vajadus selgub esmase analüüsi tulemusel)
Arheoloogiliselt olulised objektid	Eelistatud on väiksem kattuvus.	Oluline on välja selgitada väärtuste olemasolu visandatud trassialternatiivide aladel maismaal, mis ei ole tunnistatud mälestiseks või arheoloogiliseks leiukohaks (kaardistamata arheoloogia).	Arheoloogiline analüüs viiakse läbi GIS-analüüsina, millele koostatakse eksperthinnang. Esmase analüüsi alusel määratakse ka välitööde vajadus	Kultuurimälestiste register, arhiiviallikad, publitseeritud materjalid ja ajaloolised kaardid	Arheoloogiline eeluuring (välitööde vajadus selgub esmase analüüsi tulemusel)
Kultuurimälestised	Eelistatud on vähima mõjuga alternatiiv.	Mälestiste kaitse on tagatud muinsuskaitseadusega. Oluline negatiivne mõju kultuurimälestistele on välistatud, kuna mälestised ja nende kaitsevõrdnetid on üheks aluskriteeriumiks. Trassikoridoride visandamise järgselt tuleb siiski üle kontrollida, et mälestisi või nende kaitsevõrdnetid mõjualasse ei jääks. Kui siiski jääb, siis arendustegevus kultuurimälestiste kaitsevõrdnetis tuleb kooskõlastada Muinsuskaitseametiga. Kaardianalüüs ja eksperthinnang.	Olemasolevate materjalide ja arhiiviallikate (arheoloogiaarhiivid ülikoolides ja kohalikes muuseumides (üldine info üldjuhul leitav TU andmebaasis), hobiotsijate otsinguteated (Muinsuskaitseametis), ajalooline info piirkonna kohta, teistes arheoloogia ja ajalooliste looduslike pühapaikade andmebaasides sisalduv teave) analüüs; Maastikuanalüüs kaugseire meetodeid kasutades (ajaloolised kaardid ja maakasutusplaanid, aerofotod, Maa-ameti kõrgusandmete põhjal tehtud reljeefimudelid, satelliidipildid, mullastikukaardid jm kaugseire aluseks olevad materjalid); Kohapärimeuse ja kohanimeandmebaasi info analüüs.	Vt eelmises tulbas nimetatud allikad.	Ilmselt puudub, kuid võib täpsustada andmebaaside jms andmete analüüsi tulemusel. Nt selgub, et andmebaasis kohaselt jääb trassikoridori arheoloogiliselt huvipakkuv ala, sel juhul tuleb läbi viia maastikuleire.

Elanike suhtumine ja kogukondade toimimine	Eelistatud on trassikoridorid, mis subjektiivselt häirivad elanikkonda kõige vähem ning mille mõju kogukondadele on väikseim.	Tegemist on subjektiivse kriteeriumiga. Samas on oluline välja selgitada, milliste trassikoridoride või lõikude puhul on vastuseis suurim ja miks. Lisaks saab arvestada, kas trassikoridor lõikab mõne kula või asumi pooleks või takistab mõne muu paiga edasist kasutamist.	Kvalitatiivne ja kvantitatiivne veebipõhine uuring. Peale realistlike trassialternatiivide selgumist viiakse esmalt läbi kohtumised KOV-ide/kogukondadega, et määratleda elanike poolt kardetavad häiringud. Seejärel viiakse läbi veebipõhine küsitlusuuring, lastes elanikel trassialternatiivide piirkondade kaupa hinnata kaasneda võivate häiringute olulisust. Sel viisil saab esmalt teada eelistatuma alternatiivi piirkonnas; alternatiivide omavaheliseks võrdlemiseks hinnatakse häiringutest puudutatud inimeste hulka (väikseim on eelistatum).	Fookusrühma intervjuud, kvantitatiivne veebipõhine uuring	Osa sotsiaalkultuurilisest uuringust
Miljöövaartuslikud alad	Eelistatud on trassikoridorid, mis ei läbi miljöövaartuslike alasid.	Tegemist on kaardianalüüsil põhineva hinnanguga, kus eelistuse saab trass, mis miljöövaartuslikku ala ei läbi.	Kaardianalüüs, kus iga trassialternatiivi puhul hinnatakse, kas trass läbib miljöövaartuslikku ala või mitte.	Kaardianalüüs	Puudub

Võrdluskriteeriumite maatriks

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering ja selle elluviimisega kaasnevate mõjude hindamise lisa nr 1

Kriteerium	Kriteeriumi kirjeldus Kõikide kriteeriumide kvantitatiivsele kirjeldamisele järgneb alati kvalitatiivne ehk sisuline hindamine tavapärase planeerimisprotsessi ja mõjude hindamise osana.	Põhjendus (Miks?)	Selgitus/Metoodika (Kuidas?)	Andmete kättesaadavus	Uuringute/analüüside vajadus
MAJANDUSLIKUD KRITEERIUMID					
Investeeringu maksumus ja hoolduskulud	Eelistatud on odavam lahendus	Mida vähem läheb ühenduse loomine maksma, seda väiksem on ka kulu ühiskonnale.	Oluline sisend tuleb eskiisprojekti hinnangust (mida pikem trass, mida rohkem nurga maste jne, seda kallim tuleb koguinvesteering). Hindamise aluseks on järgmised näitajad: •trassi pikkus – eraldi õhuliini, maa- ja merekaabli maksumused (€/km) ja hoolduskulud (€/km/a), •mastid, sh nurgamastid ja nende maksumus, •alajaamade maksumus ja hoolduskulud. Lisaks arvestatakse teede jm taristu ristumisi, mis võib tingida lisaseadmete paigaldamise vajaduse ning seetõttu kogumaksumust suurendada. Alternatiivide investeeringu ja hoolduskulud diskonteeritakse ning saadud tulemuste abi võrreldakse alternatiive. Lisaks hinnatakse erinevate alternatiividega seotud liinikaod (kWh) elektrienergia ülekandmisel. Tulemuse saab ümber hinnata rahalisse väärtusesse ja arvestada kogumaksumuse juures.	Tehniliste näitajate hinnang (GIS-analüüs, Leonhard-Weiss), Elering	Osa majanduslikust uuringust
Maa hõivamine	Eelistatud on trassikoridor, mille alla jääb pindalaliselt kõige vähem maad	Kriteerium toetab säästliku maakasutuse põhimõtet, mille kohaselt planeeringulahendusega soodustatakse võimalikult palju sama maakasutuse jätkumist.	Analüüsitakse maakasutuse funktsioonide muutuseid. Arvutatakse pindalaliselt, kui palju maad läheb senisest kasutusest välja ehk kui palju trassikoridoriga hõivatatakse maad.	GIS-analüüs	
Maaomand	Eelistatud on trassikoridor, mis läbib võimalikult vähe eramaid ning võimalikult palju riigimaad	Elektrivarustuse tagamine konkurentsivõimelise hinnaga on riigi jaoks oluline, seetõttu on riigimaade selleks kasutamine eelistatum, kuna võib eeldada, et see ei too kaasa vaidlusi ja ülemäärast bürokraatiat, st protsesside venimist ehk ajakulu.	Leitakse eraomanikele kuuluvate kinnistute arv trassialternatiivi asukohal. Maa-ameti kaardirakenduse analüüs (hinnang esitatakse absoluutarvuna tükides). GIS-analüüs (Maa-ameti kaardirakendus)	Maa-amet	
Elamumaa	Eelistatud on trassikoridor, mis läbib võimalikult vähe elamumaad	Visuaalne häiring eelkõige elamumaal	Hinnang esitatakse absoluutarvuna (tükides) ja/või moodselt objektide kaugusi elektriliinist, GIS-analüüs Hinnangu andmiseks on erinevaid võimalusi: •esitatakse absoluutarvuna (tükides) – eluhoonete (või elamukinnistute) arv teatud kaugusel (nt 500m) elektriliinist; •moodselt eluhoonete kaugused meetrites elektriliinist (kuni 500m) ja summeeritakse kauguste pöördväärtused; •kasutatakse rahvastikutiheduse kaarti – antakse erinevatele rahvastiku tihedusvahemikele (mida suurem tihedus, seda suurem kaal) kaalud: summeeritakse trassikoridori kaalutud pikkused erinevate rahvastikutihedusega aladel.	Maa-amet, üldplaneeringud	
Arimaa, tootismaa	Eelistatud on trassikoridor, mis läbib võimalikult vähe äri- või tootismaad		Leitakse kinnistute arv, millega on seotud äritegevuse laiendamise võimalused ja mida trassialternatiiv hakkaks piirama. Võimaluse korral kaalutakse iga kinnistu sellega seotud potentsiaalse (kaotatava) müügituluga. Tugineb KOV-ide sisendinfole (intervjuud) – kui saadud info alusel ei ole võimalik trassialternatiivi võrrelda, siis võrdluskriteeriumina ei kasutata.	Maa-amet, üldplaneeringud, KOV-idega intervjuud	
Turismiobjektid, puhkealad ja aktiivse kasutusega rannaalad	Eelistatud on väiksem kattuvus	Visuaalne häiring võib vähendada külastajate ja turistide arvu trassi piirkonnas. Majandusmõjude hindamisel arvestatakse nende objektiga, mis on seotud tulu teenimisega.	Eksperthinnang, kvalitatiivne hinnang. Kaardistatakse turismiobjektid liinikoridori läheduses (mõjuala täpsustub analüüsi tegemise alguses), kasutades kaardirakenduste, KOV-ide jm allikate kaudu saadud sisendit. Suurem kaal antakse objektidele, mida suurem on selle aastane müügitulu. Leitakse iga trassikoridori (kaalutud) kauguste pöördväärtuste summa turismiobjektidest.	KOVID, Maa-amet (huvipunktid)	

Metsamajanduslik maakasutus	Eelistatud on väiksem kattuvus metsamaaga	Kõrgema boniteediga maadel on suurem metsamajanduslik potentsiaal ning selline maa seob ka suuremas koguses süsinikku. Selliste maade kasutamisel on saamatajäänud tulu suurem. Metsamaal üldiselt vajab trassikoridor rohkem hooldamist ja on seega kulukam.	Kaardistatakse (GIS-analüüs) trassikoridori alla jääva metsamaa boniteet või hinnaklass (€/ha). Arvutatakse kokku boniteedi või hinnaklassiga kaalutud metsamaa kogupindala trassikoridori alla.	Maa-amet (vajaduse korral võrrelda LIDARI andmetega)	
Väärtuslik põllumajandusmaa	Eelistatud on väiksem kattuvus	Kõrgema boniteediga (väärtuslikum) põllumaa on oluline toidutootmise ja -julgeoleku seisukohalt. Suurem saamatajäänud tulu.	Kaardistatakse (GIS-analüüs) trassikoridori alla jääva põllumaa boniteet või hinnaklass (€/ha). Arvutatakse kokku boniteedi või hinnaklassiga kaalutud põllumaa kogupindala trassikoridori alla.	Maa-amet, KOVide planeeringud	
Maardlad	Eelistatud on väiksem kattuvus	Hinnatakse maardlaid ning aktiivseid ja taotletavaid mäeeraldisi. Maardlate läbimine ühelt poolt muudab tehnilist lahendust tänu võimalikule nurgapostide vajadusele keerulisemaks ja ka kallimaks ning teiselt poolt mõjutab nimeste vara ning majanduslikku heaolu. Arvestama peab, et väljastatud kaevanduslubadega aladele ei saa liini kavandada.	Kaardistatakse (GIS-analüüs) trassikoridori alla jäävad kaevandusalad (ha) arvestades raadiust elektriliinist, mille ulatuses kaevandamine ei ole tulevikus võimalik. Kaalud määratakse maavara liigi ja varude suuruse (tonni) alusel. Summeeritakse saadud tulemus	Maa-amet, planeeringud (nii kehtiva loaga kui planeeritavad maardlad), võimalik sisend Rapla-Pärnu maavarade teemaplaneeringust	
Kalapüügi-alad	Eelistatud on väiksem kattuvus	Olulisemad on piirangud traalipüügile. Liivi laht on oluline traaliala, püütakse peamiselt räime ja vähemal määral ka kilu.	Kaardistatakse (GIS-analüüs) trassikoridori alla jäävad kalapüügi-alad (traalipüük). Kaalud määratakse kalavarude suuruse alusel. Summeeritakse saadud tulemus (kilomeetrit).	Põllumajandus- ja Toiduamet: aastate 2017–2020 kohta info mereala planeeringu infokihil (nii puugi intensiivsus kui teekonnad)	
Veealused takistused	Eelistatud on väiksem kattuvus	Takistused merepõhjas põhjustavad merekaabli riske, mis muudavad merekaabli rajamise tehniliselt keerulisemaks või kallimaks (sest takistus tuleb enne merekaabli paigaldamist kõrvaldada).	Kaardistatakse (GIS-analüüs) ohtlikud objektid igal trassialternatiivil (tk). Objektidele antakse kaalud (ekspert hinnang) vastavalt nende ohukategooriale.	Nutimeri	Ei vaja lisauuringuid
Olemasoleva elektrivõrgu tugevdamine ning investeringu sobivus olemasoleva võrguga	Eelistatud on lahendus, mis sobitub kõige paremini olemasoleva võrguga ning toetab võrgu tugevdamist ja arendamist	Elerktrisüsteem on pidevas arengus ning planeerida tuleb nii, et planeeritav ei takista olemasoleva võrgu arenguid, vaid võimaldab elektrisüsteemil paremini toimida.	Ülekandevõrgu modelleerimine (mudel on Eleringi arisaladus), ekspert hinnang; täpne meetodika selgub võrgu valdajatega koostöös	Elering, võimaluse korral ka Elektrilevi	Andmed olemas võrgu valdajatel või võimalik modelleerida

Võrdluskriteeriumite maatriks

Eesti-Läti neljanda elektriühenduse riigi eriplaneering ja selle elluviimisega kaasnevate mõjude hindamise lisa nr 1

Kriteerium	Kriteeriumi kirjeldus Kõikide kriteeriumide kvantitatiivse kirjeldamise järgneb alati kvalitatiivne ehk sisuline hindamine tavapärase planeerimisprotsessi ja mõjude hindamise osana	Põhjendus (Miks?)	Selgitus/Metoodika (Kuidas?)	Andmete kättesaadavus	Uuringute/analüüside vajadus
LOODUSKESKKONNA KRIITEERIUMID					
MÕJU NATURA 2000 ALADELE	Eelistatud on trassikoridor, millel on puutumata Natura alade vahim. Ebasoodne (oluline negatiivne) mõju tuleb välistada kõigi alternatiivide puhul.	KSH erisused Natura 2000 võrgustiku osas on sätestatud KeHJS-i §-s 45. Strateegilise planeerimisdokumendi võib kehtestada juhul, kui seda lubab Natura 2000 võrgustiku ala kaitsekord ja strateegilise planeerimisdokumendi kehtestaja on veendunud, et kavandatav tegevus ei mõjuta ebasoodsalt selle Natura 2000 võrgustiku ala terviklikkust ega kaitse eesmärki.	Natura eelhindamise käigus selgitatakse välja alternatiivi võimalik mõju Natura 2000 alale ning hinnatakse, kas on võimalik objektiivselt järeldada, et kavandatava tegevuse negatiivne mõju on välistatud. Kui ei ole piisavalt informatsiooni järelduste tegemiseks mõju puudumise kohta või toenaoliselt kaasneb oluline mõju, jätkatakse asjakohase hindamise etapiga. Asjakohase hindamise eelduseks on piisava täpsusega informatsiooni olemasolu kavandatava tegevuse kohta. Kui sageli viiakse Natura eelhindamine läbi juba KSH programmi etapis ning selgitatakse välja, kas ja milliste Natura alade osas on KSH raames vajalik läbi viia asjakohane hindamine, siis kaesolevalt ei ole see võimalik põhjusel, et puudub info elektriühenduste trassikoridore alternatiivide paiknemise kohta. Seega puudub info kavandatava tegevuse asupaiga osas ning elektriühenduse rajamisega seotud mõjusid konkreetsetele Natura aladele ei ole võimalik prognoosida ega ka välistada praeguses etapis. Trassikoridori asukoha eelvaliku etapis peab mõjude hindamise tulemusena tekkima põhimõtteline veendumus, et planeeringu täpsustat silmas pidades on olemasoleva info põhjal võimalik eelistatud trassikoridori elektriliini ja sellega seotud rajatiste kavandamiseks realiseerida. Kui hoolimata kavandatava tegevuse eeldatavalt ebasoodsast mõjust Natura 2000 võrgustiku alale on see tegevus alternatiivsete lahenduste puudumisel siiski vajalik avalikkuse jaoks esmatahtsatel ja erakordselt tungivate põhjustel, sealhulgas sotsiaalsel või majanduslikku laadi põhjustel, võib teha erandi planeeringu kehtestaja Vabariigi Valitsus Euroopa Komisjoni eelnevalt teavitades või otsuse tegemiseks arvamust kusesid. Erandi rakendamise korral tuleb tootada välja meetmete kava, millega hüvitatakse projekti või kavaga kaasnev kahju loodusele ning tagatakse Narva 2000 võrgustiku üldine sidusus. Kui Natura eelhindamise ja asjakohase hindamisega ei ole võimalik Natura 2000 aladele mõjusid välistada, ei ole võimalik kaesoleva planeeringu menetluses detailise lahenduse koostamisest loobuda. Tööde teostamisel tuleb arvestada vajadusega kajastada loodusdirektiivi elupaigatupe ka väljaspool Natura 2000 alasid. Hindamise sisendiks on ka linnustiku jm elustiku hinnangud. GIS analüüs ja ekspertkogemus.	Natura hindamisel on metoodiliseks aluseks „Juhised Natura hindamise läbiviimiseks loodusdirektiivi artikli 6 lõike 3 rakendamisel Eestis“ (2019) ja „Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMU artikli 6 sätted“ (2019) ja „Natura 2000 alasid oluliselt mõjutavate kavade ja projektide hindamine. Loodusdirektiivi 92/43/EMU artikli 6 lõigete 3 ja 4 tõlgendamise metoodilised juhised“ (2021) .	Uuringute/analüüside vajadus selgub trassikoridore visandamise järgselt, kui selgub kas ja millised Natura alad võimalikku mõjualasse jäävad. Samuti sellest, kas trassi mõjualasse jäävate Natura alade väärtuste kohta registreeritud andmed on ajakohased.
MÕJU KAITSTAVATELE LOODUSOBJEKTIIDELE (sh projekteeritavatele kaitsealadele)	Eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju kaitstavatele loodusobjektidele.	Kavandatava tegevuse ehitusetapis võivad kaasned häiringud nt kaitstavatele liikidele. Uue elektriliini ja sellega seonduva taristu (kõrgepinge trafolaajama ja muu elektrienergia ülekandeliiniga seotud rajatise) rajamine võib mõjutada kaitstavaid alasid ja muid kaitstavaid loodusobjekte nii otseselt (nt raadamise tõttu toimub metsakoosluste ja liikide elupaikade kadu) kui ka kaudselt (nt õhullinid on lennutakistuseks linnustikule).	Tegevused kaitstava loodusobjekti piiranguvõndis on lubatud kaitse-eeskirja tingimuste kohaselt ja kaitseala valitseja nõusolekul. Looduskaitsealade alusel ei ole tegevus lubatud kaitstava loodusobjekti sihtkaitsevõndis ja piisielupaigas. Siiski võib esineda juhuseid, kui kaitse-eeskirjaga on antud põhimõtteline võimalus sihtkaitsevõndisse näiteks tehnovõrke rajada (juhul kui see ei kahjusta ala kaitse-eesmärke). GIS analüüs ja eksperthinnang.	Mõju hindamisel kaitstavatele loodusobjektidele lahtutakse looduskaitsealadest, kaitse-eeskirjadest, kaitsekorralduskavadest, liigi kaitse tegevuskavadest jm ajakohastest dokumentidest, liikide ja koosluste seireandmetest, samuti riiklike registreeritud andmetest. Projekteeritavatele aladele hinnatakse mõju REP-i koostamise seisuga (andmed EELISest ja KeAIT).	Uuringute/analüüside vajadus selgub trassikoridore visandamise järgselt, kui selgub kas ja millised kaitstavad loodusobjektid võimalikku mõjualasse jäävad. Samuti sellest, kas nt trassi mõjualasse jäävate kaitstavate loodusobjektide ning nende kaitse-eesmärkide osas on andmed on ajakohased.
MÕJU TAIMESTIKULE JA VÄARIS-ELUPAIKADELE	Eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju taimestikule ja väariselupaikadele.	Väariselupaikade jäämine liinikoridori tähendaks väariselupaikade raadamist. Mõjud võivad avalduda ka juhul, kui väariselupaiku jääb raadatava liinikoridori piirile, kuna muutub nende valgus- ja tuulerežiim ning mikrokliima ja elustikule avaldub nn servaeft. Taimestikule avalduvad mõjud metsade raadamise näol liinikoridoris. Mastide ja muude tehnorajatiste rajamisega ning tehnikaga liikumisel võivad kaasnevad ka mõjud avakooslustele nagu niidud ja sood. Kavandatav tegevus võib kaasa tuua Loodusdirektiivi kaitstavate elupaigatuupide kadu ja mõjutamist.	Mõju hindamise käigus hinnatakse taimestikule ja väariselupaikadele avalduvaid otseseid (nt raadamine, vaartusliku taimkatte kadu) ja kaudseid (nt taimeliikide populatsioonide isoleerimine, servaeft raadatava trassikoridori naabruses jms) mõjusid. GIS analüüs ja eksperthinnang.	Hindamise aluseks on olemasolevad andmed piirkonna taimestiku ja väariselupaikade kohta, sh andmebaasid (EELIS, LVA, PlutoF)	Uuringute/välitööde vajadus selgub trassikoridore visandamise järgselt, kui selgub kas ja millised VEPid võimalikku mõjualasse jäävad. Samuti sellest, kas nt trassi mõjualasse jäävate VEPide kohta andmed on ajakohased.

MÕJU MUULE LOOMASTIKULE (maismaalmetajad, roomajad, kahepaiksed)	Eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju loomastikule	Loomastikule (maismaalmetajad, roomajad, kahepaiksed) avalduvad elektrihenduste rajamisega mõjud seoses metsaalade raadamisega õhuliinide koridorides ning sellest tuleneva maastike muutuse, elupaikade killustamise ning ehitusaegsete häiringutega. Maakaabiltega kaasnevad mõjud loomastikule on oluliselt väiksemad kui õhuliinidega kaasnevad mõjud, kuna maastike muutus ja elupaikade kadu ja killustamine on väiksem.	Mõju hindamisel tuginetakse piirkonnas registreeritud loomastiku andmetele. Mõjude prognoosimisel võetakse arvesse ka taimekoosluste ja maastikutüüpide ehk loomastiku jaoks iseloomulike biotoopide levikut trassikoridori alal ja piirkonnas. GIS analüüs ja ekspert hinnang.	Andmebaasides ja planeeringutes sisalduvat informatsiooni (kaitsealad, rohevõrgustik, ulukiseire ja muud loomastiku seire andmed, ulukilõnnetuste andmebaas, Eesti Topograafia Andmekogu, CORINE, EELIS, LVA, PlutoF) jm)	Uuringute/välitööde vajadus selgub trassikoridoride visandamise järgselt, kui selguvad trassikoridoride asukohad ja on hinnatud nende paiknemise olulisust loomastiku suhtes. Samuti sellest, kas nt trassi mõjualasse jäävate alade kohta on olemasolevad andmed ajakohased.
MÕJU ROHEVÕRGUSTIKULE	Eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju rohevõrgustikule	Kuna elektrihenduste puhul on tegemist suure ruumilise ulatusega joonobjektidega, pole nende rajamine võimalik rohevõrgustiku alad lähimata. Rohevõrgustikule suurim mõju võib avaldada õhuliini rajamisel seoses raadamise ja rohealade täimkatte muutumisega, et tagada õhuliini vajalik kaitsevoondit laius.	Hindamisel võetakse arvesse maastikutüüpide levikut ja sellest tulenevat olemasolevat rohevõrgustiku (RV) sidusust ja toimivust trassikoridori piirkonnas. Hinnatakse võimalikku mõju rohevõrgustiku alade kvaliteedile ja võrgustiku sidususele nii ehitus- kui kasutusel, analüüsitakse ÜPde tingimusi RV ehitamiseks jms. Mõju hindamisel on aluseks maakonnaplaneeringutega määratud roheline võrgustik ning mõjude hindamise aruande koostamise hetkeks kohalike omavalitsuste üldplaneeringutega täpsustatud roheline võrgustiku piirid ning roheline võrgustiku toimimist tagavad tingimused. GIS analüüs ja ekspert hinnang.	Üldplaneeringud, andmebaasides ja planeeringutes sisalduvat informatsiooni (kaitsealad, rohevõrgustik, ulukiseire andmed, ulukilõnnetuste andmebaas, Eesti Topograafia Andmekogu, CORINE, EELIS, LVA, PlutoF) jm).	Uuringute/välitööde vajadus selgub trassikoridoride visandamise järgselt, kui selguvad trassikoridoride asukohad ja on hinnatud nende paiknemist rohevõrgustiku suhtes. Samuti sellest, kas nt trassi mõjualasse jäävate alade kohta on olemasolevad andmed ajakohased.
MÕJU VEEKESKONNALE	Eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju veekeskkonnale.	Mõju pinnavee seisundile on seisuveekogude puhul lokaalne, kuid vooluveekogude puhul võib olla laiem. Pinnaveekogude kvaliteeti võivad mõjutada ka avariilsed juhtumid (näiteks õli või kütuse lekkimine keskkonda), mis on võimalikud nii mere- ja maakaabi ning seonduvate rajatiste ehitamise kui kasutamise (hoolduse) etapis. Märgalade läbimisel võib olla mõju piirkonna veerežiimile.	Mõju hindamisel veekeskkonnale analüüsitakse planeeritava elektrihenduse mõju piirkonna pinna- ja põhjaveekogumitele, sh rannikuveekogumitele tuginedes olemasolevatele andmebaasidele.	Veemajanduskavad ja alusuuringud, õigusaktide nõuded, veekogude seisundi uuringud jms.	Täiendava uuringu / analüüsi vajadus puudub.
MÕJU LINNUSTIKULE	Eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju linnustikule.	Mõju linnustikule võib avaldada nt kokkupõrke õhuliiniga, elupaikade hävimine, killustamine või muutmine; ehitusaegsed häiringud (väljatõrjumine), mõju toidurohkusele (kaabite mõju).	Mõju hindamisel lahutatakse VeeS ja veekogumite hea seisundi tagamise eesmärgist. Mõjude hindamise aruandes tuakse vajadusel välja meetmed, mis aitavad vältida ja leevendada kavandatava tegevuse elluviimisega tekkivat negatiivset mõju pinna- ja põhjaveele ning võimalikku veekogumite veemajanduskava eesmärkide erandite seadmist, veekogumite tugevasti muudetaks tunnistamist või seisundi halvenemist. Kui KSH käigus ilmneb, et vaatamata keskkonnametmete rakendamisele tekib siiski vajadus veekogumitele veemajanduskava eesmärkidest erandite seadmiseks, looduslike veekogumite tugevasti muudetaks tunnistamiseks või põhjaveekogumite seisundi halvendamiseks, siis tuakse mõjude hindamise aruandes välja asjakohaste erandite seadmise põhjendused vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik, artiklitele 4 ning VeeS-ile. Kui samal ajal on tegu ka Natura alaga, saab VeeS erandit rakendada vaid juhul, kui rakendub Natura erand. Elektrihenduste kavandamisel märgaladele hinnatakse selle võimalikku mõju märgalade seisundile. Mõju hinnatakse ekspert hinnanguna kaardianalüüsi põhjal.	Andmebaasid (EELIS, LVA, PlutoF) ja varasemad uuringute ja seire tulemused, sh maismaalinnustiku analüüs jms.	Uuringute/analüüside vajadus selgub trassikoridoride visandamise järgselt olemasolevate andmete analüüsi põhjal.
MÕJU NAKKHIIRTELE	Eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju nakkhiirtele.	Mõju nakkhiirtele võib avaldada läbi liikumisteede katkemise ja elualade killustumise; toltumisalade hävimise; kasutusel olevate või potentsiaalsete varjupaikade hävimise ja talvitupaikade hävimise või talvitupaikade loomade häirimise.	Mõju hinnatakse ekspert hinnanguna olemasolevate andmete ja kaardianalüüsi põhjal.	Andmebaasid (EELIS, LVA, PlutoF) ja varasemad uuringute ja seire tulemused.	Uuringute/analüüside vajadus selgub trassikoridoride visandamise järgselt olemasolevate andmete analüüsi põhjal.
MÕJU HÜLJESTELE	Eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju hüljestele.	Merekaabli paigaldamisega kaasnevad mõningased häiringud hüljestele, samuti avaldab mõju töödega kaasnev heljumi levik. Nii töödega seotud häiringud, kui ka mõjud seoses heljumiga, on suhteliselt väikese ulatusega ning lühiajalised ning tõenäoliselt liigile olulisi mõjusid ei avalda, kuid liigiti mõjutab trassi valik hüljeid erinevalt.	Mõju hinnatakse ekspert hinnanguna olemasolevate andmete ja kaardianalüüsi põhjal.	Senised uuringute ja seireandmed, ekspert kogemus.	Uuringute/analüüside vajadus selgub trassikoridoride visandamise järgselt olemasolevate andmete analüüsi põhjal.
MÕJU KALASTIKULE	Eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju kalastikule.	Merekaabli paigaldamisega kaasnevad mõningased häiringud kalastikule, nt heljumi levik ja ehtustööde müra. Eesti mereala planeeringu kohaselt võivad planeeringuala piirkonnas asuda räime, lesta ja ahvena kudealad.	Ekspert hinnangu koostamisel selgitatakse, kas visandatud trassid võivad jääda kalastikule tundlikele aladele ning milline trassialternatiiv on kalastiku seisukohalt väiksema mõjuga. Samuti kas on vajalik rakendada leevendusmeetmeid (ala vältida, seada ajalisi piiranguid ehtustöödele). Mõju hinnatakse ekspert hinnanguna olemasolevate andmete ja kaardianalüüsi põhjal.	Senised uuringute ja seireandmed, ekspert kogemus.	Täiendavate väliuuringute vajadus asukoha eelvaliku etapis puudub.
MÕJU MEREPOHJA ELUSTIKULE JA ELUPAIKADELE	Eelistatud on trassikoridor, mis avaldab kõige vähem mõju merepõhja elustikule.	Merepõhja mehaanilise mõjutamise puhul saab merepõhja elupaikade kontekstis rääkida elupaiga kaost (kui elupaik lakkab eksisteerimast pärast mehaanilist mõjutamist) ja elupaiga häiringust (häiring reeglina teatud aja jooksul kaob ja endine olukord taastub).	Mõju hinnatakse ekspert hinnanguna olemasolevate andmete ja kaardianalüüsi põhjal.	Olemasolev üle-Eestiline mudel ja teised varem tehtud uuringud, inventuurid, loodusdirektiivi elupaigad, HELCOM Red Listi kuuluvad elupaigad jms.	Täiendavate uuringute vajadus selgub trassikoridoride visandamise järgselt olemasolevate andmete analüüsi põhjal.

MEREPOHJA GEOLOOGIA	Eelistatud on trassikoridor, millega kaasneb kõige väiksem keskkonna reostuse oht	Hindamiseks merealuste kaablite paigaldamisega kaasnevat keskkonnaseisundi muutusi on oluline teada ja eelnevalt hinnata kaabli alla (lähimbrusse) jääva merealuse ala geoloogilist tausta, isearanis aga seda ala katvate pudedate, aktiivse liititiseerumata settekihi geoloogiat (nn aktiivne settekiht).	Üldise geoloogilise tausta, millest paljuski sõltub ka merepõhja reljeef ning seda katvate setete iseloom (koostis, granulomeetria, paksus), hinnangud tuginevad olemasolevatele geoloogilistele kaartidele. Põhjasetete levik, nende paksus ja löimis sõltub piirkonna hüdrodünaamilistest tingimustest ja protsessidest (lainetus, hoovused), mida hinnatakse olemasolevale andmestikule tuginedes.	Olemasolevad geoloogilised kaardid ja seni tehtud uuringud planeeringuala kohta.	Täiendavate väljuuringute vajadus asukoha eelvaliku etapis puudub.
KLIIMAMÕJU (läbi maakasutuse muutuse ja raadamise)	Eelistatud on trassikoridor, mille kliimamõju ehk raadamise heide on väikseim.	Raadamise ja maakasutusmuutusega seotud kliimamõju hindamine - KHG heite hindamine erinevate trassikoridoride vahel leidmaks väikseima heitega võimalus trassikoridoride näol.	LULUCFI (metsanduse ja maakasutuse ning maakasutusmuutuse) hindamiskriteeriumid - GREENHOUSE GAS EMISSIONS IN ESTONIA 1990-2021 NATIONAL INVENTORY REPORT. ArcGIS abil kihtide korvutamine ning võrdlemine leidmaks erinevate trasside puhul raadamise ja maakasutusmuutuse erinevatel pinnasel (rohumaal, metsamaal, põllumaal) ja mullastikutuupidel (turvas- ja mineraalmullad) ning LULUCFI metoodika alusel vastavate emissioonifaktorite rakendamisel kõige väiksema heitega trassikoridor.	Maa-ameti andmekihid (era- ja riigimetsa eraldised - metsaportaali, põllumaa andmekihid, mullastikukaart, katastriüksuste rohumaade andmed), Eesti kasvuhoonegaaside Inventuur.	Täiendava uuringu / analüüsi vajadus puudub.